

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
Via e-post:
Ju.L1@regeringskansliet.se

Datum
2015-12-01

Ert dnr
Ju2015/1889/L1

Vårt dnr
2015/145

Beträffande remiss av betänkandet En översyn av årsredovisningslagarna (SOU 2015:8)

Näringslivets Regelnämnd NNR har erhållit det aktuella förslaget på remiss och önskar att lämna följande synpunkter.

Inledning och utgångspunkter

I det remitterade underlaget presenteras ett flertal förslag till ändringar av de krav som ligger till grund för utformningen av årsredovisningar. Det nu remitterade betänkandet är det slutliga från den kommittén som haft uppdraget att se över aktuell lagstiftning. Kommittén har under 2014 redovisat ett delbetänkande angående vilka nödvändiga ändringar som Sverige måste vidta till följd av ändringar i EUs redovisningsdirektiv. Det aktuella betänkandet berör främst kommitténs uppdrag i fråga om att presentera olika förslag på förenklingar inom området.

Av regeringens direktiv till utredningen framgår att förslagen bör eftersträva att åstadkomma förenklingar inom ramen för de möjligheter som direktivet medger. NNR finner att regeringens utgångspunkter i tillhörande kommittédirektiv är vällovliga och tydliga i sammanhanget. Om Sverige har möjligheter att införa förenklingar bör det sakligt prövas och betraktas i en nationell kontext för att avgöra om de är lämpliga att införa i de svenska regelverken. Mycket talar för att det generellt finns starka skäl för att Sverige ska utnyttja möjligheterna till förenklingar som finns inom ramen för olika rättsakter på unionsnivå.

Länder som Storbritannien har t.ex. en policy där en utgångspunkt alltid är att utnyttja möjligheterna till olika undantag och att undvika s.k. gold plating. Vi finner att Storbritannien på det sättet skapar en förutsägbarhet och transparens på hur olika förslag som härstammar i unionsrätten principiellt bör hanteras. För svenskt vidkommande visar inte minst aktuellt betänkande att varje detaljfråga ska behandlas och bedömas utifrån riktlinjerna i aktuellt kommittédirektiv. NNR tror att det vore önskvärt att även Sverige tog ett bredare grepp avseende arbetet med lagstiftning som härstammar i unionsrätten och som bl.a. på så sätt kan

medverka till att påskynda implementeringsarbetet samt öka transparensen mellan olika lagstiftningar.

I betänkandet presenteras en mängd förslag som berör såväl övergripande frågeställningar som detaljfrågor. NNR väljer i detta yttrande att fokusera våra synpunkter på de frågor som vi finner vara av mer principiell karaktär och som ansluter till våra målsättningar om minskat och förenklat uppgiftslämnande.

Mikroföretag

En fråga som varit föremål för diskussion och som återfinns med förslag i betänkandet gäller om Sverige ska införa definitionen på mikroföretag som återfinns som en möjlighet i redovisningsdirektivet. När det gäller definition av mikroföretag föreslås att den ska gälla och kunna utnyttjas om inte mer än ett av dessa kriterier överskrids - 3 anställda i medeltal, 1,5 mkr kr i balansomsättning och 3 mkr i omsättning. Det kan konstateras att aktuella gränsvärden är betydligt lägre än vad som redovisningsdirektivet medger.

De lättnader som främst föreslås gälla är skyldigheten att inte redovisa vissa noter och att viss information inte behöver redovisas i förvaltningsberättelsen. En fördel som finns med att införa en definition med mikroföretag är att det kan utnyttjas i andra lagstiftningssammanhang. Vi tror därav att frågan bör ses i en bredare kontext än enbart utifrån de relativt små vinsterna som följer av de förslag som aktuell utredning direkt lyfter fram.

Enbart införandet av begreppet och de förslag som här presenteras kommer inte i sig att ge några större vinster. Utredningen hade enligt direktiven möjlighet att presentera vidare förslag på förenklingar och vi finner det olyckligt att utredningen inte väljer att presentera vidare åtgärder. Inom bokföringsområdet finns det behov av att modernisera lagstiftningen med tanke på att det finns ny teknik som exempelvis scanning och molnlösningar, vilket sannolikt skulle kunna användas och medverka till skapa förenklingar i det löpande arbetet på området. En annan frågeställning är t.ex. möjligheten till utvidgad användning av kontantmetoden som sannolikt för de mindre företagen skulle vara en efterfrågad förenkling i samband med årsbokslut. NNR finner mot denna bakgrund att det är vitalt att diskussionen för överskådlig framtid om vidare förenklingar relaterat till bokföring och årsredovisning inte stannar med att detta lagstiftningsarbete går i mål. Regeringen har trots allt målet att den administrativa bördan ska minska och här finns det utrymme för vidare åtgärder utan att det kostar staten något men kräver främst att frågorna drivs framåt.

Inrapportering elektroniskt och uppgiftslämnande

I frågan om vägar för åstadkomma ett ökat elektroniskt inlämnande angående årsredovisningar föreslår utredningen att de vidare förutsättningarna för detta bör belysas men landar samtidigt i att det bör ske på elektroniskt väg med hjälp av ett obligatorium. NNR har inget problem om staten vill införa krav på ett obligatorium med elektronisk rapportering när staten kan tillhandahålla en lösning som skapar mervärde för enskilda företag. Men det finns en mängd frågor som regeringen måste lösa ut innan det kan skapas en sådan infrastruktur.

Frågan är lite fångad av i en struktur med ett stort antal självständiga myndigheter och att regeringskansliet har svårt att samordna sin styrning av såväl statistikansvariga myndigheter som andra förvaltningsmyndigheter. Detta har tydligt lyfts fram i t.ex. Riksrevisionens granskning av det statistiska systemet och som poängterar att det finns ett behov av en

starkare styrning. I förlängningen krävs sannolikt ett beslutande organ angående horisontella frågor kopplat till denna process som respektive myndighet måste rätta sig efter.

NNR menar att istället bör ansvariga politiker lyfta blicken och titta vad på som krävs för att åstadkomma en motsvarande lösning som finns i Norge där en uppgift lämnas en gång och sedan delas till de myndigheter som önskar ta del av informationen. För uppgiftslämnaren ger det tidsvinster och lösningen används således i Norge på rationella grunder utan ett behov av statliga tvångsåtgärder. Vi kan konstatera att den s.k. Uppgiftslämnarutredning nyligen varit föremål för remisshantering och där det kan konstateras att förslagen inte går särskilt långt för att samordna och minska uppgiftslämnandet. Utredningen presenterar ett förslag med att ca 25 grunduppgifter ska kunna delas och presenterar en teknisk plattform för detta genom att det ska byggas upp en portallösning under Verksam.se, vilket på sikt kan skapa tekniska förutsättningar för ett mer samordnat uppgiftslämnande på elektronisk väg.

Ett grundproblem är att de självständiga myndigheterna inte kan fråntas möjligheten att själva besluta om och därmed begära in samma eller snarlika uppgifter som någon annan myndighet också begär in. För statistikansvariga myndigheter finns det i 3§ i förordningen om officiell statistik krav på myndigheterna att använda befintliga uppgifter från andra myndigheter om det finns sådana eller från tillgängliga register. Problemet är dock att efterlevnaden är svag och frågan betraktas i ett för snävt perspektiv från varje enskild myndighets sida.

Komplexiteten är därmed mycket större än att bara fokusera diskussionen på vilket sätt årsredovisningen ska skickas in till Bolagsverket. Det måste till en starkare politisk vilja och engagemang i frågor som i grunden rör förvaltningspolitiken för att åstadkomma en lösning som är användarvänlig och efterfrågad av näringslivet. Detta är vitala frågor och som dock i en svensk kontext med stuprör kan vara svåra att hantera., Regeringen måste likväl ta på sig ett samlat ansvar för att få till en resultatriktad strategi för att skapa en teknisk infrastruktur som verkligen ger ett mervärde att använda för näringslivet i sin rapportering till olika myndigheter. NNR finner således i denna kontext att det är fel ordning att först diskutera om företagen ska, och eventuellt måste, skicka in årsredovisningen i elektroniskt format. Snarare borde problem på mottagarsidan först lösas ut och bli föremål för olika åtgärder.

Här finns det frågor kopplat till avgifter mellan myndigheter, sekretessfrågor angående delning av uppgifter, behovet av starkare styrning av myndigheterna och säkerhetslösningar för signatur av juridiska personer. Ett ytterligare problem är att information begärs in för något som benämns tillsyn till t ex Finans- och Energimarkandsinspektionen, men som omfattar en mycket stor mängd data som borde kunna återanvändas av andra myndigheter i större utsträckning. Tyvärr inkluderas denna typ av uppgifter inte i diskussionen trots att det sker genom en standardiserad informationsinhämtning med återkommande periodicitet. Detta är exempel på frågeställningar som regeringen först måste omhänderta. När det finns förslag på plats som rör dessa grundläggande frågor kan vägen för själva uppgiftslämnandet diskuteras.

Utredningen presenterar förslag angående hur en gemensam taxonomi för olika variabler och begrepp kan harmoniseras. NNR finner att det är ett bra steg för att komma framåt. Men mot bakgrund av vad vi lyfter ovan tror vi processen måste vara mer resultatriktad och någon ordning eller procedur måste finnas för att fatta bindande beslut om vad som ska gälla. Enbart en ordning där självständiga myndigheter förväntas samarbeta känns som en för svag åtgärd och en för svag styrning av processen i sammanhanget. Det är inte osannolikt att det kan finnas divergerande åsikter och intressen i dessa processer som på ett betydande sätt kan

fördröja arbetet, vilket vore ett högst oönskat scenario som därmed borde föregripas på lämpligt sätt.

Signatur av årsredovisning och tillhörande beslut

I utredningen presenteras förslag på förenklingar hur årsredovisningar ska kunna undertecknas. NNR finner i att den strategiska betydelsen av själva undertecknandet i styrelsearbetet och när det gäller årsredovisningar inte ska tillmätas allt för stor relativ betydelse i sammanhanget.

En styrelse fattar trots allt en mängd olika beslut av mer strategisk betydelse som t.ex. rör investeringar, anställning av personal etc. och därmed får själva undertecknandet av årsredovisningen främst ses som ett formkrav. I detta perspektiv finner NNR det positivt att utredningen presenterar förslag som mer fokuserar på vikten av beslutet som sådant, vilket är det centrala i sammanhanget.

Konsekvensanalys

När det gäller konsekvensutredningar i ärenden där det finns valmöjligheter är det enligt NNRs uppfattning vitalt med att det i betänkandet eller konsekvensanalysen framgår vad som kan följa av möjliga alternativ val. Vi finner det därför positivt att utredningen tydligt redovisar hur olika val avseende definitionen av mikroföretag skulle påverka antalet företag som skulle kunna omfattas. För politiker, beslutsfattare och andra intressenter blir det tydligt att det finns alternativa lösningar och vad som följer med olika val i kvalitativa och kvantitativa termer. När det gäller olika skäl för att inte gå på direktivets möjligheter finner NNR att utredningen kunde vara mer extensiv i sin motivering och gå längre med olika förslag. I övrigt kan NNR konstatera att utredningen verkligen försökt att kvantifiera effekterna givet tillgängliga data och med hänsyn till de grundläggande kvalitetsbrister som finns i dessa uppgifter.

NNR ifrågasätter det lämpliga med att höja förseningsavgiften till Bolagsverket bara för att finansiera de kostnader som eventuellt kan uppstå inom statsförvaltningen till följd av förslagen. En förseningsavgift ska inte användas som finansieringskälla, utan vara en proportionell avgift i förhållande till den förseelse som kan anses följa av att inkomma med årsredovisningen för sent. Betydelsen av och synen på denna typ av förseelse kan inte radikalt ändras över tid så att det kan anses vara motiverat med aviserade höjningar.

Näringslivets Regelnämnd

Tomas Lööv